

Тема: «Викривачі. Права та гарантії захисту».

Витяг із ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції»

«Викривач - фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання».

Ви викривач корупції, якщо:

I. Зможете надати відповідь **ТАК** на такі твердження:

- Ви є фізичною особою, зокрема громадянином України, іноземцем чи особою без громадянства.
- Ви маєте внутрішнє переконання, що інформація є достовірною.
- Змістом вашого повідомлення є конкретна інформація про можливі факти саме корупційного правопорушення, пов'язаного з корупцією правопорушення, іншого порушення Закону України «Про запобігання корупції». Для прикладу, відомості про: обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення тощо.
- Про факти, які ви повідомляєте вам стало відомо у зв'язку з вашою трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання або участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

II. Зможете надати відповідь **НІ** на таке твердження:

- Інформація стала вам відома із загальнодоступних джерел, для прикладу реєстрів, баз даних, сайтів, засобів масової інформації, від знайомих, друзів тощо.

Права та гарантії захисту викривача

Витяг із Закону України «Про запобігання корупції»

«Права викривача виникають з моменту повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону. Права та гарантії захисту викривачів поширюються на близьких осіб викривача».

Ви маєте право:

1. на захист трудових прав;
2. на грошову компенсацію за порушення трудових прав;
3. бути повідомленим про свої права та обов'язки;
4. подавати докази на підтвердження своєї заяви;
5. отримувати від уповноваженого органу, до якого ви подали повідомлення, підтвердження його прийняття і реєстрації;
6. давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати;
7. на безоплатну правову допомогу;
8. на конфіденційність інформації про Вас, Ваших близьких осіб або інші дані, які можуть ідентифікувати Вас як викривача, Ваших близьких осіб;
9. повідомляти без зазначення відомостей про себе (анонімно);
10. на забезпечення безпеки себе та близьких осіб, майна, житла у разі загрози життю і здоров'ю;
11. на відшкодування витрат у зв'язку із захистом ваших прав, витрат на адвоката, витрат на судовий збір;
12. на 10% від грошового розміру предмета корупційного злочину або розміру завданих державі збитків від злочину після ухвалення обвинувального вироку суду;
13. на отримання психологічної допомоги;
14. на звільнення від юридичної відповідальності;
15. отримувати інформацію про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування за фактом повідомлення ним інформації.

Пам'ятайте: Ваші права виникають лише з моменту повідомлення, саме тому важливо зберігати документ, який підтвердить факт, що ви дійсно зробили повідомлення.

Ваше повідомлення підпадає під захист закону, якщо містить фактичні дані, що можуть свідчити про:

1. порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів
2. порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності
3. порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків
4. декларування недостовірної інформації
5. декларування
6. неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування
7. незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень
8. порушення встановлених законом обмежень після припинення повноважень члена національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
9. невжиття заходів щодо запобігання корупції порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням
10. порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля невиконання законних вимог (приписів) національного агентства
11. незаконне збагачення
12. нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням
13. підкуп працівника підприємства, установи чи організації зловживання владою або службовим становищем
14. зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми
15. зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги
16. прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою
17. підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми
18. підкуп особи, яка надає публічні послуги
19. пропозицію, обіцянку або надання неправомірної вигоди службовій особі
20. привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем
21. викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем
22. викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем
23. викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем
24. викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням
25. порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів
26. викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження
27. викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем
28. протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань
29. інші порушення Закону України «Про запобігання корупції»

Збираючи докази для підтвердження фактів, викладених у повідомленні, спробуйте отримати докази, які допоможуть встановити:

Яке саме порушення мало місце? (чи підпадає воно під діяння, описані вище)? **Коли** і де сталося порушення? **Які** посадові особи здійснили правопорушення й хто в установі міг знати про це (бути свідком цих дій)? **Як** відбулась подія правопорушення (що саме сталося, за яких обставин, спосіб та місце вчинення порушення)? **Які** наслідки правопорушення може мати для держави та суспільства (місцевої громади)? **Скільки** грошей втратив чи може втратити Державний бюджет України чи/та місцевий(і) бюджет(и)?